

עליית הקטן לתורה

שו"ת הריב"ש סי' שכו

בפירוש רש"י ז"ל הנמצא אצלי, כתוב יותר מבואר, שכך כתוב בו, קטן קורא, קטן המפטיר קטני, דצריך לקרות בתורה תחלה, עכ"ל. ולפי זה אפשר לומר, דממתניתין לית לן שהקטן יקרא בתורה, אלא כשהוא מפטיר, שקורא לכבוד התורה, אבל למנין שבעה, לא יעלה כלל, אפילו בצרוף.

שוע"ר סי' נג

יג ואין ברכו של תפלת שחרית וערבית דומה לברכו של קריאת התורה, שקטן יכול לאמרה, לפי שאינה חובה כל כך אלא על העולה לקרות בתורה, אבל אלו הן חובה על כל צבור לשמען שחרית וערבית.

שוע"ר סי' נה

ו ומכל מקום אין צריך לבדוק בשערות בכל שהגיע לכלל שנותיו, דהיינו בן י"ג שנה ויום אחד, שכיון שתפלה מד"ס סומכין על החזקה שמן הסתם הביא ב' שערות, כיון שהגיע לכלל שנותיו שראוי להביא בהן ב' שערות.

שוע"ר סי' קפו

מגילה והלל וברכות קריאת שמע ושאר מצות שעיקרן מדברי סופרים, שאין הקטן שהגיע לחינוך מוציא את הגדול, לפי שהקטן מצד עצמו כשהוא עתה פטור לגמרי, אלא שמחנכין אותו כדי שיהא רגיל במצוה זו ויהיה סריך כמנהגו כשיגדל, לפיכך אינו בדין שיוציא את מי שהוא גדול כבר אף על פי שחיובו אינו אלא מדברי סופרים, כיון שהקטן גם חיוב זה אינו חייב אלא משום להרגילו לכשיגדל, שאז יתחייב חיוב זה של דברי סופרים.

שוע"ר סי' רפב

ה הכל עולים להצטרף למנין ז' קרואים בשבת, אפילו אשה וקטן היודע למי מברכין, אע"פ שאין מחוייבים בדבר ... ואפילו קטן אינו עולה אלא להצטרף לגדולים, אבל לא שיהיו כולם קטנים או נשים, כיון שאין מחוייבים בדבר.

וכן אין הקטן יכול להיות מקרא את העולים, דהיינו שהוא יקרא בקול רם בספר תורה והעולים אומרים אחריו בלחש, וכל הצבור יוצאים ידי חובתן בשמיעה ממנו, הואיל והוא אינו מחוייב בדבר אינו יכול להוציאם ידי חובתן עד שיתחייב כמותם, דהיינו משיביא שתי שערות.

ז ועכשיו אין נוהגין לקרות הקטן, אלא למפטיר.

ואף אם אין כהן בבית הכנסת אלא קטן כהן, נוהגים לקרות ישראל במקום כהן. ואין בזה איסור במה שאין חולקין כבוד לכהונה, אף שמן הדין כהן הקטן יכול לעלות, מכל מקום אין אנו מחוייבים כלל לכבד כהנים קטנים, שמצות עשה של וקדשתם אינה אלא על הגדולים, שנאמר כי את לחם אלהיך הוא מקריב, והקטן פסול להקריב.

פרמ"ג משב"ז סי' רפב ס"ק ג

קטן שעדיין לא הביא ב' שערות יכול לקרות להעולים כמנהגינו ויוצאין בשמיעתו השומעים, דתיקון נביאים הוא שיקראו בתורה, ואתי דרבנן מפיק דרבנן, שהרי קטן עולה למנין ז', ובימי הש"ס היה הקטן עולה וקורא בעצמו.

הל' תלמוד תורה פ"א

א אף על פי שהקטן פטור מכל המצות, וגם אביו אינו חייב לחנכו במצות מן התורה אלא מדברי סופרים, אבל תלמוד תורה מצות עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה.

פסקי דינים צמח צדק שלט, א

מיהו יש לומר, כיון דתלמוד תורה לא דמי לשאר מצות, דבשאר מצות אין האב מחוייב לחנך בנו מדאורייתא אלא מדברי סופרים, אבל בתלמוד תורה מחוייב האב מדאורייתא ללמוד את בנו, כמ"ש אאזמו"ר רפ"א מהלכות תלמוד תורה, אם כן שמא גם על הקטן יש חיוב מדאורייתא.

ס' המנהגים – חב"ד ע' 74

צריכים להשתדל שפעם הראשונה אשר הבר מצוה עולה לתורה, תהי' זה בהקריאה דב' וה' ומנחת שבת קדש.

קריאת התורה וההפטרה

נושא כללי זה מתחלק למספר נושאים פרטיים, שבהם ידונו השיעורים הבע"ל

(א) תקנת קריאת התורה

(ב) תקנת קריאת ההפטרה

(ג) תקנת קריאת המפטיר

(ד) הוספה על מנין העולים

(ה) חובת שמיעת קריאת התורה

(ו) ברכות התורה וההפטרה

(ז) עליית הקטן לתורה

(ח) עליית הקטן למפטיר ולהפטרה

(ט) נמצא טעות באמצע קריאת התורה

(י) כהן שמחל מלעלות ראשון לתורה

(יא) קריאת שנים מקרא ואחד תרגום